

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Επίκαιρα μηνύματα προς τους Εκκλησιαστικούς Ταγούς και τους Πολιτικούς Άρχοντες

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, αποδεικνύεται ιδιαίτερα επίκαιρος στην εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από την έντονη πολιτική κρίση στην πενόμενη Ελλάδα, καθώς υπήρξε ο πλέον σκληρός επικριτής των ακροτήτων της πολιτικής εξουσίας και των φορέων αυτής που διαβιούσαν contra στα διδάγματα της Εκκλησίας και σε βάρος του πενόμενου λαού.

Ο έλεγχός του προς τους παρεκτρεπομένους πολιτικούς γινόταν χωρίς οργή και αλαζονεία, αλλά με αγάπη και ειλικρινές πατρικό ενδιαφέρον για την πνευματική κάθαρση του δημόσιου βίου, ο οποίος όταν ήταν φαύλος είχε τις αρνητικές του επιπτώσεις και στο λαό, που ήταν ταυτόχρονα και το πλήρωμα της ορθοδόξου εκκλησίας. Ο Χρυσόστομος ουδέποτε χαρίστηκε στους άρχοντες του κόσμου τούτου και γι' αυτό τον λόγο δεν τους ήταν αρεστός, θα λέγαμε ότι πολλοί εκ των πολιτικών ηγητόρων της εποχής του, τον μισούσαν θανάσιμα επειδή δεν ανέχονταν τον οξύτατο δημόσιο έλεγχο που ασκούσε στα πρόσωπά τους για την φαυλοκρατία και την ανεντιμότητά τους.

Ουδέποτε ο ιερός πατέρας δίστασε να επιδείξει την αυστηρότητά του ακόμη και για τον φαύλο και διεφθαρμένο προσωπικό βίο των αρχόντων, των πλουσίων και των ισχυρών της εποχής του, χωρίς να δέχεται κανένα συμβιβασμό ή να υπηρετεί ως άβουλο όργανο κάποια μικροπολιτική σκοπιμότητα. Με παρρησία και θάρρος αλλά και λεπτότητα αντιμετώπιζε και τους πολιτικούς άνδρες της ανώτατης κρατικής βαθμίδος, της εξουσίας γενικότερα, ακόμη και το ίδιο το παλάτι.

Ευθεία σύγκρουση με την αυτοκράτειρα Ευδοξία

Έτσι, δεν άργησε να συγκρουστεί ευθέως και χωρίς μισόλογα και με την ίδια την έξαλλη στην προσωπική ζωή και στις εξεζητημένες δημόσιες απαιτήσεις και παραξενιές της αυτοκράτειρα, την Ευδοξία, της οποίας το όνομα ήταν συνώνυμο των αδικιών, της φιλοχρηματίας και της σπατάλης που έκανε, ενώ πεινούσε ο λαός.

Στηλίτευσε την μεγάλη και προκλητική πολυτέλεια, τις ασυλλόγιστες δαπάνες και τις αισχρές και ανήθικες διασκεδάσεις της ανακτορικής αυλής, αλλά και του ευρύτερου χώρου της ανωτέρας κοινωνίας, όπου έβλεπε την επιδειξιμανία «...την κονίασιν των παρειών και τα ημαγμένα χείλη (βαμμένα), τας μυρολοιφάς (αρώματα), το χρυσοφορέιν και μαργαριτοφορέιν, την περίεργον αμφίεσιν και υπόδεσιν...» και όλες εκείνες τις γελοίες ποικίλες επινοήσεις της ανθρώπινης ματαιοδοξίας, κενοδοξίας και πλεονεξίας.

Αυστηρές παρατηρήσεις για την φαυλότητα και την απληστία προς τον πρωθυπουργό της εποχής, Ευτρόπιο

Την ίδια παρρησία και τόλμη επέδειξε και για τον πανίσχυρο αυλικό, τον πρωθυπουργό της εποχής του, τον γνωστό Ευτρόπιο, στον οποίο έκανε αυστηρές παρατηρήσεις για την φαυλότητα και την απληστία του, να πωλεί δημόσιες θέσεις και κρατικά αξιώματα στους ημετέρους και φιλικά προσκείμενους προς αυτόν, να δημεύει παράνομα περιουσίες και επιπλέον να θέλει την κατάργηση του δικαιώματος του ασύλου των ιερών ναών. Και όμως, όταν ο Ευτρόπιος εξέπεσε του αξιώματός του και εξήτησε ταπεινωμένος άσυλο στην Εκκλησία, ο ιερός Χρυσόστομος τον προστάτευσε με σθένος και τότε εξεφώνησε τους περίφημους λόγους του «Εις Ευτρόπιον», που έχουν καταγραφεί ως μοναδικής ρητορικής δεινότητας κείμενα της παγκοσμίου φιλολογίας.

Στο πλευρό του Χρυσοστόμου ο λαός

Ο λαός επεδοκίμαζε τις ενέργειες αυτές του Χρυσοστόμου, του ποιμενάρχου του, τον οποίο κυριολεκτικώς ελάτρευε. Και τούτο, διότι έβλεπε ότι τα μέτρα που είχε λάβει είχαν ως αποτέλεσμα να αρχίσει σιγά – σιγά να επιβάλλεται μια πειθαρχία στην αχαλίνωτη κατάσταση που επικρατούσε κατά τα προηγούμενα έτη σε πολλούς κοινωνικούς τομείς και να περιορίζονται οι κοινωνικές αδικίες που διεπράττοντο προηγουμένως από τους πολιτικούς.

«Ψευδοσύνοδος» καταδίκης του Χρυσοστόμου

Όμως, όπως είναι γνωστό, όπου υπάρχει δράση, υπάρχει και αντίδραση. Έτσι, ο ασυμβίβαστος και ανυποχώρητος χαρακτήρας του Χρυσοστόμου ενώπιον των οργανωμένων συμφερόντων, αλλά και το γεγονός ότι δεν θέλησε και δεν επεδίωξε ποτέ την φιλία ή την εύνοια κανενός κοσμικού άρχοντος, όλα αυτά, είχαν ως αποτέλεσμα να προκληθεί εντονότατη και ισχυρή αντίδραση των θιγομένων ομάδων και συμφερόντων από τους λόγους και τα έργα του Χρυσοστόμου.

Τότε οι αντίπαλοι του Χρυσοστόμου, όπως ήταν ο λιθομανής και χρυσολάτρης Θεόφιλος Αλεξανδρείας, η ματαιοδόξη αυτοκράτειρα Ευδοξία, ο πρωθυπουργός Ευτρόπιος, πολλές από τις ματαιοδόξες κυρίες της ανακτορικής αυλής, αλλά και πολλοί από τους επισκόπους που είχε καθαιρέσει ως αναξίους του εκκλησιαστικού τους αξιώματος, έθεσαν ως ανίερο στόχο να τον αφανίσουν. Έτσι όλη αυτή η παρασυναγωγή και φατρία, στο πρόσωπο κάποιων ψευδοεπισκόπων με επικεφαλής τον Αλεξανδρείας Θεόφιλο, συγκάλεσαν αντικανονικά στην πόλη Δρύ, το έτος 403 μ.Χ. μια ψευδοσύνοδο, η οποία ονομάστηκε «ληστρική σύνοδος» και κατεδίκασαν άνευ λόγου και ερήμην τον Ιερό Χρυσόστομο.

Επαναφορά στο θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως εξαιτίας της οργής του πλήθους

Ο αγανακτισμένος από την άδικη αυτή απόφαση λαός, χιλιάδες λαού, έφθασαν σε σημείο να καταλάβουν τα ανάκτορα και απειλούσαν να κατακρεουργήσουν τους πάντες για την εξορία του φιλάσθενου ποιμενάρχου τους. Τότε η ηθική και φυσική αυτουργός, η αυτοκράτειρα Ευδοξία εξήτησε από τον σύζυγό της Αρκάδιο να επαναφέρει τον Χρυσόστομο στον θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως. Όταν ο Χρυσόστομος εισήρχετο στην

βασιλεύουσα ο λαός παραληρούσε από χαρά και εκείνος ένδακρυς βροντοφώναξε: «*Τι ποιήσω, ίνα υμίν αξίως αποδώσω της αγάπης την αμοιβήν; Αγαπώ ετοιμώς το αίμα μου εκχεείν υπέρ τη υμετέρας σωτηρίας, λαέ μου...*».

Και πάλι στη εξορία ο Χρυσόστομος

Το δίκαιο επεκράτησε, αλλά δυστυχώς όχι για πολύ. Αφορμή για τη νέα και τελευταία δοκιμασία του ιερού πατρός εδόθη όταν ο ίδιος δημόσια εστηλίτευσε τους προκλητικούς θορύβους και τις άμετρες μέχρι σημείου ειδωλολατρίας προκλητικές εκδηλώσεις που είχαν οργανωθεί για να τιμηθεί η ματαιόδοξη Ευδοξία, της οποίας ο αργυρός Ανδριάντας στήθηκε πλησίον του ναού της Αγίας Σοφίας (ο δεύτερος ναός επί του οποίου ανηγέρθη ο σημερινός) και στο κέντρο της δημοσίας αγοράς. Ο ιστορικός Σωκράτης αναφέρει ότι τόσο σκληρός υπήρξε ο δημόσιος λόγος του μεγαλύτερου εκκλησιαστικού ρήτορος όλων των αιώνων, ώστε και οι κίονες του ναού εφαινοντο ότι θα λυγίσουν από το δριμύ κατηγορώ, που άρχιζε ως εξής: «*Πάλιν Ηρωδιάς μαίνεται, πάλιν ταρασσεται, πάλιν ορχείται, πάλιν την κεφαλήν Ιωάννου ζητεί λαβείν επί πίνακι...*».

Όλα αυτά ως σεισμός τάραξαν τα ανάκτορα και ο ιερός Χρυσόστομος οδηγείται και πάλι στην εξορία, κατά το έτος 404 μ.Χ. Η εξασθενημένη όμως υγεία του, μετά από τρία έτη σκληρής εξορίας, δεν άντεξε και το 407 μ.Χ. ο άτλας αυτός της ορθοδόξου Εκκλησίας παρέδωσε το πνεύμα του, λέγοντας μέχρι και την τελευταία στιγμή την φράση: «*Δόξα τω Θεώ πάντων ένεκεν*».

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο την 13 Νοεμβρίου εκάστου έτους τιμά ιδιαίτερος τον αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Ιωάννη του Χρυσόστομο. Την ημέρα αυτή, στον πατριαρχικό θρόνο δεν ανεβαίνει ο Πατριάρχης, αλλά τοποθετείται η εικόνα του ιερού πατρός, ενώ ο Πατριάρχης ίσταται στο παραθρόνιο, έχοντας στο χέρι του μαύρη ράβδο.

Ιδιαίτερη υπήρξε η τιμή και ευλογία για τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, όταν κατά το Νοέμβριο του 2004 και εν όψει της θρονικής εορτής του πανσέπτου Οικουμενικού Πατριαρχείου, κατά την παραμονή της εορτής του Αγίου Ανδρέου του πρωτοκλήτου, ιδρυτού της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, μετέφερε στον πατριαρχικό ναό μετά από επτά αιώνες τα ιερά λείψανα των Αγίων Αρχιεπισκόπων Κωνσταντινουπόλεως Ιωάννου του Χρυσόστομου και Γρηγορίου του θεολόγου, τα οποία είχαν κλαπεί από τους λατίνους Σταυροφόρους και εφυλάσσοντο στο Βατικανό. Τα ιερά λείψανα επέστρεψαν μόνιμα στον φυσικό τους χώρο, στον πάνσεπτο πατριαρχικό ναό της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως, της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.